

הלכות חל המועד סימן תקלג

ביאורים ומוספים

סימן תקלג

מלאכות המותרות בחל המועד

[משנ"ב ס"ק א]

וְאֵפְלוּ יְכוּל לְקַנּוֹת⁽¹⁾ וְכו', שְׁאֵרֵי מְלָאכוֹת⁽²⁾ יְכוּל לְעֲשׂוֹת בְּכַנּוּן נְהוּ⁽³⁾.
 (1) אמנם, בביה"ל לקמן (סי' תקמ"ב) ד"ה על ידי פועל) כתב בשם השאלות, שאם צריך ללוות כסף על מנת לקנות אוכל, ושאינו לטחון חיטים שיש לו בביתו כדי שלא יצטרך ללוות, כיון שאדם הלווה כסף מהבירו דעתו נעצבת עליו מחמת כן. ומבואר בדבריו, שאם יש לו כסף בביתו ואינו צריך ללוות, אסור לו לטחון אלא צריך לקנות קמח מוכן. וכן ביאר ההעמק שאלה (שאינן קע ס"ק ה) בדעת השאלות, שכשיש לו כסף ויכול לקנות קמח מוכן, אסור לו לטחון חיטים. אכן, בביה"ל שם כתב בשם הרמב"ם, שגם אדם עשיר שיש לו כסף אינו חייב לקנות מן השוק אלא ושאי לקצור ולטחון משלו, מפני ששמחה היא לאדם כשמנהג משל עצמו ולא מתבואה של אחרים.

(2) אכן בטירחא מותרת ובמעשה אומן, כגון לחפור בור מים חדש, כתב השו"ע לקמן (סי' תקמ"ב) שאף שהוא צורך אוכל נפש מימי אסור לחפור לצורך יחיד, ואפילו אין לו מה לשתות אלא בדוחק הרבה, אמנם אם אינו משיג כלל מים לשתות, כתב המשגיב שם (סי' יד) שמותר.

(3) ופועל שעושה עבור מלאכות אלו לצורך אוכל נפש, הוכיח בביה"ל לקמן (סי' תקמ"ב) ד"ה אפלו) שמותר לו לעשותן אפילו בשכר, שהרי כשהתירו באן לעשות מלאכות אלו אין הכוונה שיעשה אותן בעצמו, וכדאי לא ימצא אחרים שיעשו לו עבודות אלו בהינם, ובהכרח שמותר לתת לפועל לעשותן בשכר אם אינו מוצא מי שיעשה עבורו בהינם.

[שעה"צ ס"ק א]

אֵלָא דִּילֵּשׁ פּוֹסְקִים שֶׁשָׂבְנוּ דְּבַעוּשָׁה הִרְבָּה מְלָאכוֹת לֹא הִתְירוּ⁽⁴⁾.

(4) בן כתב בשעה"צ שם (סי' מט) בשם הריטב"א (מועד קטן יב, ב ד"ה ושל) שאם צריך רק לעשות מלאכה אחת כגון טחינה, שיכול לעשותה בהרווחה אפילו יותר מכדי צורכו בצמצום, אבל אם צריך לעשות את כל המלאכות, לא הותר לו לעשות אלא בצמצום. אכן הוסיף, שאם אינו מוצא מי שירצה לעשות עבורו בצמצום, מותר לעשות אפילו הרבה בשביל המועד, כיון שכעת זהו צורך המועד, וכמבואר במשנ"ב לקמן (סי' ה) לגבי העושה מלאכה אחת.

[משנ"ב ס"ק ב]

אֶבֶל בְּצִרְכֵי אֶבֶל לֹא הִתְמִירוּ בְּהוּ⁽⁵⁾.

(5) ולענין הדין האם מותר לכתחילה לבחון מלאכה אוכל נפש למועד, דעת החיי אדם (כלל ק"ב) שמותר, וכן משמע מביאור הגרי"א (שהביא מקור לדין מכוון מלאכתו במועד מנדרים ונדבות, ועם הרי מותר לכתחילה), וכן הורה הגרי"ש אלישיב (ספר הזכרון מבקשי תורה חול המועד עמ' תסט).

[משנ"ב ס"ק ג]

בְּסִימָן תְּקָא סְעִיף-קֶטֶן חַ בְּמִשְׁנֵה בְּרוּךְ מֵה שֶׁשֶׁן לְעִנְיָנוּ⁽⁶⁾.

(6) שם כתב בשם הרש"ל (יב של שלמה ביצה פ"ר סי' ז), שהמקדקים נהגים מערב יום טוב להוזהר ולחתך חתיכת עץ קצת גדולה לחתיכות קטנות, משום שחוששים לטריחה יתירה בחול המועד, שהרי גם כך יכולים לבשל, ובשם הפמ"ג (אי"א ס"ק ד) הוסיף, שאף בחתיכות עץ גדולות שאי אפשר לבשל בהם כמות

שהם, נהגים להיזהר ולחתכם קודם יום טוב, כיון שיכול להכניס מערב יום טוב, אלא אם כן לא היה לו מקודם, וכתב, שמימי אם דמי העצים יקרים ואם יבערם כמות שהם יש הפסד ברב, נחשב לדיבר האבד ומותר לחתכם לחתיכות דקות בחול המועד.

[משנ"ב ס"ק ה]

אֶבֶל לֹא יִצְרִים לְטַחֵן נְכוּרִי⁽⁷⁾.

(7) ומימי אם עושה הכל בטירחא אחת, כתב לעיל (סי' תקנ"ה) ובביה"ל שם ס"א ד"ה אבל) שמותר להוסיף אפילו ביום טוב, גם אם אינו צריך אלא מעט. וכן כתב בביה"ל להלן (ד"ה שרי) שאם עושה פת אחת גדולה שאין בה אלא טורח אחד, מותר לכל הדעות ונאינו דומה למה שמשמע משעה"צ (סוף ס"ק ז) שבטחינה לבתחילה אסור יותר מכדי צרכו גם בשפיכה אחת, משום שעדיין יש יותר טרחה בטחינה עצמה, אמנם בומנינו [שנעשה על ידי חשמל] שאין טרחה נוספת יהיה מותר.

[משנ"ב ס"ק ו]

קִצְתָּ מִן הַקֶּמַח⁽⁸⁾ וְכו', אֶפְשָׁר הֵיחָא הֵדִין תְּקָא אֶסְרוּ⁽⁹⁾.

(8) ואם רוצה לבשל שתי קדרות ואינו צריך אלא אחת מהן, כתב לעיל (סי' תקנ"ה) ובשעה"צ שם (סי' תקכ"ז) ק"ה לענין יום טוב, שאם יבשל בכל אחת מאכל אחר מותר לו לבשל את שתיהן ובלבד שיטעם מכל אחת מהן ביום טוב, אבל אם שתיהן ממין אחד לא יועיל לו מה שיטעם מהן, ושם (סי' תקנ"ה) י"א הביא שיש מחמירים שגם בשתי קדירות שאינן מאותו המין צריך שיאכל ממש משתיהן ולא די בטעימה, וכתב שהעולם נהגו כהמקילים.

(9) ומי שעבר ועשה בהערמה, האם מותר לו [ולבני ביתו] להשתמש אחרי חול המועד במה שעשה, כתב לעיל (סי' תקכ"ז) ע"ש לענין העושה מלאכה ביום טוב לצורך שבת בהערמה, שבאותה שבת אסור לו ליהנות ממנה, אבל למוצאי שבת מותר [ולאחרים מותר מיד למוצאי יו"ט], והוסיף בשעה"צ שם (סי' קח), שלדעת הגר"ז אסור לו לעולם, וסיים שאין למחות במיקל.

[משנ"ב ס"ק ז]

מִקְל מְקוּם הַנְּקָמָה הִיא, שֶׁהָיָה אֵין צָרִיף לְנָהוּ⁽¹⁰⁾.

(10) ומימי אם עושה הכל בטירחא אחת, כתב לעיל (סי' תקנ"ה) ובביה"ל שם ס"א ד"ה אבל) שמותר להוסיף אפילו ביום טוב, גם אם אינו צריך אלא מעט. וכן כתב בביה"ל להלן (ד"ה שרי) שאם עושה פת אחת גדולה שאין בה אלא טורח אחד, מותר לכל הדעות.

[משנ"ב ס"ק ט]

וּמְצָרִים לְעֲשׂוֹת יוֹתֵר אֶלְאֵתֵר יוֹם-טוֹבוֹ⁽¹¹⁾.

(11) ולבשל בחול המועד עבור שבת אסור חג כשחל יום טוב האחרון ביום ששי, דעת הגרי"ם קרליץ (חוט שני חול המועד עמ' רמג) שלא נזכר שכשמבשל עירובי תבשילין בחול המועד שצריך לבשלם באופן המותר לצורך חול המועד, ולמעשה כתב שאם יאכל מכל מין בחול המועד או ביום טוב אחרון, יש להתיר, שהרי מה שמוסיף לצורך השבת אין בזה אלא משום 'מרבח בשיעורין, וכן כשמבשל לצורך סעודת ברית מילה באסור חג, אסור לבשל אלא אם כן יאכל מכל מין בחול המועד. ודעת הגרי"ש אלישיב (ספר הזכרון מבקשי תורה חול המועד עמ' תשמז) שכשחל יום טוב האחרון ביום ששי, מותר לבשל בחול המועד לצורך שבת אף בלא הערמה.

ולבשל בחול המועד לצורך יום טוב שני, כתב במשגיב לקמן (סי' המשך בעמוד הבא

באר הגולה ד

הלכות הל המועד סימן תקלג

תקלג מלאכות המתירים בחל המועד, ובו ה' סעיפים:

א *מתיר לטחון קמח (א) לצרף המועד (ב) אפילו (ג) בנות מלאכתו במועד, (ג) ונקלץ עצים מהמתקבר, ולהטיל שָכר, בין של תמרים (ד) בין של שעורים, לצרף המועד; וישלל לצרף המועד (ו) אסור. מיהו, אין צריך לצמצם, אלא עושה בהרחה ואם יותר יותר. (ה) באכל לא (ו) יערים לטחון או לעשות (שכר) (ז) יותר בפנות, או אם יש לו קמח (או שכר ישן) לא יערים (לעשות אחר) (ז) ויאמר מנה אני רוצה, יאכל אם יש לו להם קמח לטחון (לפת), דפת חמה עדיף, (והוא הדין (ז) (ח) בשכר אם הקדש (ט) צדיף, בלא הערמה (י) *שרי (המגיד פ"ו): ב ימתר

באר היטב

(א) בנות מלאכה לא נזרו בנות מלאכתו: (ב) אסור. במקומות שעושין טחנה בין שרף ששורפין בורות יש להם רוח הרבה יש מקום להמיר ולתן טחנה לגגגים בנות ששים אינם עושים מלאכה בעצמם רק ע"י א"י, ואפילו

משנה ברורה

א (א) לצרף המועד. שאין לו קמח בביחו, ואפילו יכול לקנותו או לשאל מחברו, וכדלקמן בסימן תקלו סעיף טו. והוא הדין (א) דגם שארי מלאכות) יכול לעשות בכונן זה, והנה קוצר וכו' וכמבאר שם בפעיק הפ"ל: (ב) אפילו בנות מלאכתו. רוצה לומר, שהנה יכול לתמן מצרכ יום-טוב, ומדעתו תיתן דבר זה לעשותו בחל המועד, דבכמה (ג) מקומות מתקנין פנה, אבל בצרכי אכל לא החמירו פנה: (ג) ונקלץ עצים. להשיק (ג) פנודו, וכדמסיים בסוף, ועין לעיל בסימן תקא סעיף קטן ח במשנה ברורה מה ששינה לענין: (ד) בין של שעורים. דאיכא טחמא מרבה: (ה) אכל לא יערים לטחון וכו'. ואם בעל הפתנה (ז) אינו רוצה לטחון שעור מוצט, יכול לטחון אפילו הרבה, ולא הוי פתכון להיתיר, ששרי טוחן המותר פשכיל אוחו מוצט שהוא צריך: (ו) יותר בכונה. ואם הערים, (ה) מתר בדיעבד, כיון שאוכל על-כ"ל פנים קצת מן הקמח) או מן השכר, וכמו שפסק המחבר לעיל בסימן תקא סעיף א בבי הג'א. ומיהו, להקפידים שפלו (ו) שם ודוקא בהוריד אכל בהערים אסור אף בדיעבד, (ו) אפטר דהיא הדין הקא אסור: (ז) ויאמר מנה אני רוצה. ואף-על-פי שאוכל מנה שטוחו, (ס) מפל מקום הערמה היא, ששרי אין צריך להזהר: (ח) בשכר. וכן בחטים ושעורים וכי האי פנא אם יש לו קמח מהם שאינו יפה כל-כך, מתר לטחון אחרים שישים יותר מהם: (ט) עדיף, בלא הערמה. רוצה לומר, שפאמת התדש עדיף (ט) ואינו מתבון להערמה, ודע, (י) דיש פוסקים שסומכים להקל בהערמה דיש לו ישן ואומר בשכר תדש אני רוצה, ולעונה גם מן התדש, (יא) ואין למחות למי שרוצה לסמן אסכרא זו, (יב) ומפל מקום יש שכתבו דגם פוסקים אלו אינם מקלים (יג) אלא פנה דאין הערמה נכרת, שאין הכל ידעים שיש לו שכר ישן, אבל לא בטוחן חטים או עושה שכר ומערים לעשות יותר אלא-אחר יום-טוב, (יד) שהכל רואין שהוא טוחן הרבה בדרך שהוא טוחן חל: (י) שרי. פתב החיי-אדם: נראה לי דאפילו יש לו פת נקיה (טו) מתר לאפות פת הוראה

שער הציזון

(א) אלא דיש פוסקים שכתבו דבעושה הרבה מלאכות לא המירו (א) אלא בכדי מחנאו, ויתבאר לקמן בסימן תקלו סעיף א: (ב) ולקמן סימן תקלו סעיף א: (ג) וגם פנה אפילו בנות מלאכה במועד לית לן בה, וכדמובא מביצה י"ט, וכמו שדמו הגרי"א בביאורו. ותבאר עוד בפוסקים דלא המירו לקץ עצים אלא בשצריך להם גופא, אבל בשצריך רק לנטר אסור: (ד) ריטב"א, ומובא במ"א אדם: (ה) מגן אברהם, והעמיקוהו האחרונים: (ו) עין שם במשנה ברורה סעיף קטן יג: (ז) ואף שיש לומר דחל המועד קל ולכלי עלמא שרי, לכאורה אין נראה לחלק, שהרי מדברי רש"י בסוגין דמועד קטן ברבור המתחיל דאם שחן, שקחב דאם הותר מתר לאחר המועד, משמע דכלבד שלא יערים הקאמה הבריתא הוא גס-פן לעונן אחר המועד דאם הערים אסור, אם לא דדקדף בעת הרמב"ם דקטר הערמה שרי, אטנם גם הרמב"ם לא קאמר אלא אהיה דשכר תדש שאומר פנה אני רוצה ומשום דלא מוכח מלתא, מה שאין פן הכא דמוכח שפיר, והמו שפתב בעל מגדול"עו ועוד אינו אחרונים, ובפרש חתב הרמב"ם שאינו טוחן אלא בקדי צרכו, ובפרש דשחניה דרע יותר מההיא דסימן תקנ, דהתם על-כ"ל פנים מבשל בכה-אסת, ולא כן הכא בשוקף לתוך כיס של נחניה כשה פעמים, ובשכיל צרכו חלא די בשפיקה ראשונה לבר, אסרפן הוא טוחן בדיא שלא לצרף המועד, ואפטר דבענינו מרי שפיר שלא שפה רק פעם אחר אלא שהיא יותר מדרי צרכו, וצריך עיון פכל זה: (ח) פן משמע פנקרא, דלמאן דאטר הערמה גם פאפן זה אסור: (ט) פן מוכח מהשגות הרב"ד וכן פתב פנחה-שלוס דגם בזה אם פתפנן רק להערמה כדי להיתיר אסור: (י) עין מגן אברהם ואלה פנה ותמר-משנה ברורה פ"א, ועין מגדול"עו: (יא) שכן הוא דעת הרמב"ם והרא"ש, והטכים עמקם המגן אברהם ואלה רבה, ואפילו אם התדש הוא גרירי, כן כחב הגרי"א וכן פתב פנחה-שלוס: (יב) פמגדול"עו, וכן מצד הפ"ח והתמר-משנה והפרי-מגדים: (יג) וכן פתהו לו קמח ומערים לטחון קמח אחר, גס-פן אפטר דאסור אף לבעת הרמב"ם והרא"ש, דפה לי קמח זה או קמח אחר, אם לא התקמח תהי מתבואה לשנה הפכול למערים ולומר רוצה לקעם מתבואה חלשה, והעין ההיא דשכר, ואם באמת יפים יותר, לכלי עלמא שרי: (יד) עין באור הלכה: (טו) ונראה טעמו, כיון דאינו רוצה לאכל מפת נקיה בחל המועד נתושב כאין לו, ודוקיא דקמח לן לענין בדיקה אם נכח לפניו פת חטים ופת שיכון ואין דעתו לאכל מפת חטים דשרי לברך לכתחלה אפת שיכון [אבל אין לומר ששעמו משים דכיון דהוי להם אחר לא מקרא מלתא, ודוקיא המתיר הרמב"ם למערים לענין שכר תדש אפילו אם התדש הוא גרירי, פכל זה אינו אלא לבעת הרמב"ם, אבל השלסן צריך אינו מקל פנה, ועוד אפטר ששעמו, משום דבילום-טוב ופסא דעת הרשב"א להקל בכל גוני, עין בבית-יוסף סימן תקו בסופו, אלא שאגן נקמינו קדעת חוסמות וראש פה, ולענין חל המועד יש לקמן להקל: אכן מלשון שלסן-צריך שקחב דפת חטים עדיף, משמע דהתרא הוא גרירי, ויש לדחות, דהתם חלא הלקח אחר הוא והכא חלא הלקח אחר הוא, והוא חל המועד, על-פן יש להקל, והנה בזמננו אין מצוי כל-כך פת הוראה מהשין אלא שאופין פת שיכון, פנה אין להספיק כלל, דנה אפילו ביום-טוב שרי, כמו שכתבנו לעיל בהלכות יום-טוב בסימן תקו במשנה ברורה סעיף קטן לו, עין שם:

הַלְבוּת חַל הַמוֹעֵד סִימָן תַּקְלָג

ביאורים ומוספים

שייכות לפירות אלו, וכשם שהחירה התורה להשקות עצים בשביעית לצורך קיום הפרי ולא רק לצורך קיום האילן, כמו כן יתכן שגם בחול המועד הותר הרבה, אמנם לענף אילן שהוא הפקר, עדיין יש לדון אם מותר להשקותו בחול המועד.

[ביה"ל ד"ה מתח]

צ"נ בפאר הג"א והוא רק לחרוץ קמא דקראי"ד¹⁹.

(19) וכן כתב בשע"ח לקמן (סי' תקלט ס"ק ב) שהמחבר סתם בסי' תקלג כתירוץ הראשון שהביא הרא"ש בשם הראב"ד.

[משנ"ב ס"ק יח]

ש"הוא יתור מקדי הצנף למועד גם-כן ש"י²⁰.

(20) ואף שלענין הכנסת מים לשדה לצורך צידת דגים, כתב השו"ע לקמן (סי' תקלו ס"ח) שדוקא לצורך אכילה כמות מותר לעשות כן, וכאן הותר לצוד גם אם אינו רוצה לאוכלם, מאחר שאפשר לאכול מהם במועד, תירץ המג"א (שם ס"ק ח) שלמעשה של מילוי שדה במים יש קול [אוטשא מילתא], ויבואו לומר שמותר לעשות מלאכה במועד.

המשנ"ב שם (ס"ק ל), הביא את דברי הכותב מאיר שחלק על תירוץו של המג"א, וכתב שלא אסר השו"ע למלא את השדה בכדי לצוד דגים אלא אם כן אינו רוצה כלל לאוכלם במועד, וזה לא הותר גם כאן, אבל אם רוצה לאכול במועד אפילו רק חלק מהם, מותר לצודם.

החזו"א (א"ח סי' קלה ל"ח י"א, א) תמה על דברי המג"א (ס"ק ו, שהוא מקור דברי המשנ"ב כאן), שהתיר לצוד שלא לצורך המועד, וכתב שדוקא לצוד לצורך המועד בהרחה מותר, אבל אם מוכח שאינו צד לצורך המועד אסור, ואף שכל דג שצד ראוי לאוכלו במועד, מי"מ כיון שאינו מכוון לכך אסור. וביאר שם, שמה שכתב השו"ע שמותר למלוח הכל במועד, כונתו שמותר למלוח את הדגים שצד, בין אם הוא ישאר לאחר המועד, שאז מותר למלוחם מדין דבר האבד, ובין אם עשוי הוא להורקק להם במועד ומפני ידבר האבד אין לו צורך למלוחם, קא משמע לן שמותר למלוחם, כיון שאם ירצה יוכל לטחוט מהם את המלח ולאוכלם במועד.

[משנ"ב ס"ק יט]

דאס"ן אפ"ש ד'הנה קנה גם פ'ו"ט"ב²¹.

(21) ולענין אדם הדג דגים לתענג בעלמא ואינו מתכוון לאוכלם, דעת הגרש"ז אויערבך הגר"ש והאג"ר (בספר חול המועד כהלכתו עמ' רמ"ד) שאסור לצודם אף אם מתענג בצידתם, וכן דעת השו"ת באר משה (הובא בש"ש פ"ז הע' ק). מאידך, דעת הגר"מ פ"ג ש"ט"ן (ששי"ב שם), וספר הזכרון מבקשי תורה חול המועד עמ' תס"ה-ג) שמותר לו לצודם במועד, שכיון שמתענג בצידתם והו צורך המועד, ולדעתו עדיף שמי"מ יאכל מהם.

המשך מעמוד קודם

מותר לבן ארץ ישראל לבשל עבורו. מאידך, דעת הגר"מ קרליץ (חוט שני שם) שאסור לבן ארץ ישראל לבשל בחול המועד עבור בן חוץ לארץ לצורך יום טוב שני שלו.

[ביה"ל ד"ה עדיף]

ואם ניקא דקלאכת חל'תפועד הוא מקדנן גנאי סג' להערים²².

(22) אכן לענין מקח וממכר, הביא השו"ע לקמן (סי' תקלט ס"ז) ומשנ"ב שם (ס"ק ב) מהלוקת אם מותר להערים ולמכור חפץ על תנאי שאם לא יפרע לו לסוף שמונה ימים החול או המכירה, תמצא שלא היתה מכירה בחול המועד כי אם הלוואה, וביאר המשנ"ב את דעת האוסרים, שאם אתה מתיר לעשות כן יתירו כל מקח וממכר בעולם.

[ביה"ל ד"ה שח]

דגם בסגרים ש'לנו אופה אדם פגור פת¹³.

(13) ובטעם ההיתר ביאר בשע"ח שם (ס"ק מט), שאם ממלא את התנור בפת, נספג החום בכל הלחמים ואינם נשרפים, אבל כאשר אפה רק פת אחת יש חשש שתשרף מהמת החום הרב.

[משנ"ב ס"ק יא]

ו'צריכין לכסותן פלילה מפני השלל¹⁴ וכי, רק ראש הגבעול¹⁵.

(14) וכן כתב לקמן (סי' תקלח ס"ק יד) בשם הריטב"א לענין מי שהיו לו תאנים שטוחות בשדה ליבש וחושש שירטבו מהגשמים, שמותר לו לעקור קש מן המחבר ולכסתן.

(15) וביאר הפ"מ (א"א ס"ק ד), שאם יתלוש את ראש הגבעול יש בזה רק משום מלאכת קוצר, אך אם יעקור עם השורש, מלבד מלאכת קוצר יש בזה גם משום מלאכת חורש, שהרי מרפה את האדמה בעקרתו.

[משנ"ב ס"ק טז]

והוא הדין אם יתקור אחר-כך, וכמו פ'פ'קמט"א לקמן סימן תקלט ס"ק י"ג¹⁶.

(16) וכתב שם (ס"ק כו), שההיתר לטרוח בדבר שאינו הפסד אלא מניעת רוח נאמר דוקא במקח וממכר, שכן חיי האדם ופרנסתו תלויים בזה ודעתו על זה תמיד ולכן נחשב פסידא, מה שאין כן במציאה שהוא רק רוח בעלמא, לא נאמר היתר זה.

[ביה"ל ד"ה אסור]

קביו נוסא לא סגרי פסדא¹⁷.

(17) ולענין אם מניעת רוח גדול נחשבת כדבר האבד, הביא בשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סוף סי' נב) מהלוקת אחרונים בזה, שדעת התפארת ישראל שמניעת רוח גדול דינה כמו הפסד, ומותר לעשות מלאכה במועד לצורך כך, מאידך, השו"י חמד (פאת השדה מערכת היא סי' ג) הוכיח מהריטב"א שגם מניעת רוח גדול אינה מתירה מלאכה במועד, ואין זה דומה להפסד. והסיק המנחת יצחק, שמכח דברי התפארת ישראל אין להתיר עשיית מלאכה גמורה, אלא רק דבר שנאסר משום טירחה מרובה, ובצירוף עוד סברות להקל.

[ביה"ל שם]

ורוצה לומר, דאלו אילן של יקראל יתקלקלו לעשר המועד, גנאי הוא דבר האבד ושו"י¹⁸.

(18) ולענין השקית עץ פרי בחול המועד שבשביעית כדי שיתן פירות, ויש לפירות צורך בכך [ישו"ש לדון האם שייך דין דבר האבד בהפקר, וכן האם השקיה לצורך הפירות נחשבת דבר האבד כשהאילן מתקיים גם ללא השקיה], דעת הגרש"ז אויערבך (ששי"ב פ"ז הע' קח) שיתכן שמותר לעשות כן, כי התורה באמרה יאכלו אבינו עמך נותנת לאדם

תקלט ס"ק טז) בשם הרעק"א שמותר לעשות מלאכה גמורה לצורך יום טוב אחרון, בגין בישול.

ולענין האם מותר לבן ארץ ישראל לבשל בחול המועד עבור בן חוץ לארץ לצורך יום טוב שני שלו, כתב הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' יט) שמותר, ואף שמלאכת חול המועד לדעת חלק מהפוסקים היא מדאורייתא יום טוב שני הוא רק מנהג, מי"מ התייר לבשל בחול המועד עבור יום טוב שני, וכמו שפטרנו מהנחת תפילין והייבו לומר קידוש, וגם אם יכול הבן חוץ לארץ לבשל לעצמו, מותר לבשל עבורו כיון שבני ארץ ישראל מחויבים לראות ולהשתדל שבני חוץ לארץ ישמחו ביום טוב שני, ובמקום אחר כתב (הובא בששי"ב פ"ז הע' כח), שדוקא אם קשה לאורח בן חוץ לארץ לבשל לעצמו

